

במבט לאחור, סבור דולב שפרויקטי התקשוב בממשלה אכן יצרו מהפכה, אבל המהפכה עדיין לא הושלמה. עדיין הביוורקרטיה המאפיינת את עבודת הממשלה לא מאפשרת להתקדם בקצב המהיר. חזון השת"פ השקוף בין המשרדים לשילוב פרויקטים ובעיקר מידע לציבור - עדיין רחוק. לא מעט פרויקטים נתקעים, יוזמות יורדות מהפרק, וזהו, לדעת דולב, הכישלון המרכזי של פרויקט מרכבה, שהוא לא כישלון טכנולוגי, אלא כישלון כלל מערכתי

שפרויקטי מרכבה וממשל זמין אכן יצרו מהפכה, אלא שהדי המהפכה כנראה לא הגיעו עדיין לאזוניהם של פקידים ושרים בממשלה, ועל כך יש רק להצטער.

בדעה דומה מחזיק רביב רו, עד לא מכבר מנכ"ל חברת E121, שבין יתר פעילותיה עסקה בניהול ותכנון פרויקטים במגזר הבריאות, כיועצים של מנמ"ר המשרד הוותיק, איתן מלמד. פעילות החברה, שהחלה בשנת 2001, יצקה את היסודות התשתיתיים לפרויקט מרכבה במשרד הבריאות. רו גם היה אחראי לתכנון וכתובת פרויקט מזור, שהוא ה-ERP של בתי החולים, פרויקט שכידוע לכולנו לא יצא לאוויר העולם עד היום. במקביל היה רו שותף לפרויקטים שונים בתחום המרכבה, ליישום תפיסת ממשלה אחת, נקודת מענה אחת לאזרח. זהו חלום שעדיין לא התגשם, אבל רו, כמו רבים אחרים מאמין שזה יקרה.

"המרכבה, עם כל הביקורת עליה, עשתה דברים חשובים לעבודת הממשלה", אומר רו. "היא יצאה לדרך, היא עובדת, נקודה. וכל הביקורות וההערות פחות חשובות". במבט לאחור סבור רו כי בשנים הבאות הממשלה חייבת למצוא דרכים לשפר ולייעל את הנושא שנקרא איך מניעים פרויקט ממשלתי ביעילות ובמהירות. "בשיטה הקיימת כיום קשה מאוד. יש חוסר גמישות מוחלט", אומר רו. הממשלה צריכה לגבש נהלים ברורים, עם יד מכוונת מלמעלה, ומאוד קשה להניע את זה, כדי שכל הגורמים יהיו המרוצים", הוא אומר. "זה לא שאין ביקורת על הפרויקט, ואי אפשר היה לעשות אותו טוב יותר, על ידי כך שצריכים לדעת שפרויקט ERP אינו פרויקט מיוחד. הוא קודם כל פרויקט המשך בעמ' 48

יחלטי באיזו סביבה הוא רוצה לעבוד. במקביל צצו לעולם הדפדפנים של מיקרוסופט ואחרים, והחל המעבר של אתרי הממשלה לסביבה זו. דולב נזכר בחיוך: "את אתר משרד האוצר, בגרסתו האינטרנטית הראשונה, כתבתי במו ידי", ואחר כך נכתבו יתר האתרים שהועמדו לרשות הציבור. המציאות יצרה צורך בהקמת חוות שרתים ממשלתית. דולב יזם כתיבת הצעה להקמת חוות שרתים כדי לרכז את כל שרתי הממשלה תחת קורת גג אחת, באחת מקומות המרתף של משרד האוצר.

החשב הכללי אז היה שי טלמון, ולדברי דולב "אהב מאוד את הרעיון", אבל בממשלה, כמו בממשלה, לא מספיק שהבוס הראשי אוהב משהו, צריך גם כסף מאגף התקציבים. אבי גבאי, כיום מנכ"ל בזק ואז ראש האגף, לא מיהר לשחרר שלושה מיליון שקלים כדי לממן את היוזמה החדשה של חוות שרתים. לימים גדלה היחידה למה שהיא משקפת היום. החזית הראשונה שממנה יצאו פרויקטים שמקילים על חיינו בכל מה שקשור לפעילות מול הממשלה. רבים מפרויקטים אלה החלו בתקופתו של דולב, כגון שירות הטפסים, שער הממשלה Gov.il

וכל השאר. דולב עוקב מקרוב גם היום אחר הנעשה ומקווה שהעשייה הפורייה תימשך. "השקענו בזה לא מעט שנים ומשאבים, זה במידה רבה פרויקט חיים, וחשוב לי כאזרח שזה יצליח, יש לזה משמעות רבה מאוד". במבט לאחור, סבור דולב שפרויקטי התקשוב בממשלה אכן יצרו מהפכה, אבל המהפכה עדיין לא הושלמה. עדיין הביוורקרטיה המאפיינת את עבודת הממשלה לא מאפשרת להתקדם בקצב המהיר. חזון השת"פ השקוף בין המשרדים לשילוב פרויקטים ובעיקר מידע לציבור - עדיין רחוק. לא מעט פרויקטים נתקעים, יוזמות יורדות מהפרק, וזהו, לדעת דולב, הכישלון המרכזי של פרויקט מרכבה, שהוא לא כישלון טכנולוגי, אלא כישלון כלל מערכתי. המשרדים לא הפנימו את הצורך בשקיפות ובתאום, וזו אולי תהיה משימתו החשובה ביותר של המנמ"ר הממשלתי, אם וכאשר ימונה. השורה התחתונה: אם רוצים לסכם את דבריו של דולב אפשר לומר

ומעניק שירותים רבים לאזרח, בהם: גלישה לאתרי משרדי ממשלה, אתר תשלומים מקוון ועוד.

מיום אחר שנעשה בשנות ה-90 הוא פרויקט להב"ה, שנועד להנגיש את כל נושא מערכות המידע לאוכלוסיות חלשות בערים ובפרפריה. המיזם הזה עבר גלגולים שונים, וכיום הוא פועל במסגרת מופרטת בעקבות מכרז שהממשלה ביצעה בשנה שעברה.

בועז דולב החל את תפקידו בשנת 1991. הוא היה אחד מהעובדים הבכירים ביותר במשרד האוצר שאינו עובד מדינה, אלא איש מקצוע מטעם חברה קבלנית. עובדה זו לא הפריעה לו לבסס את מעמדו כאחת מדמויות המפתח בתחום המיחשוב הממשלתי. הוא עומד בראש ממשל זמין מ-1996, כאשר החל הפרויקט. מאז הגיע האגף שניהל להישגים רבים, כאשר אחד המרכזיים שבהם היה הקמת תשתית שירותי גלישה מאובטחים באינטרנט לכל משרדי הממשלה (תהיל"ה). יחד עם סגן החשב הכללי הקודם, איציק כהן, הוביל דולב כל אחד מהפרויקטים שפועלים כיום תחת ממשל זמין, לרבות שרת התשלומים הממשלתי, פורטל Gov.il, אתר המכרזים האלקטרוניים ועוד.

דולב נחשב לאחת הדמויות החזקות ביותר במיחשוב הממשלתי, וככזה הייתה לו השפעה רבה על הקשר שבין הממשלה לחברות ה-IT שעובדות מולה. הוא ניהל שורה ארוכה של מכרזים גדולים, והביע לא אחת את צערו ותסכולו מכך שכל מכרז גדול מסתיים בבית המשפט, משום שלדבריו התרבות העסקית בישראל אינה מאפשרת לבצע פרויקטים בזמן. הפרויקט הראשון שדולב היה מעורב בו היה המשרד הממוחשב, בתחילת שנות ה-90. על חלונות טרם שמעו אז, אבל הייתה כבר מג'יק והיה מעבד התמלילי א.ב. המשרד הממוחשב היה תחת פרויקט גדול יותר, "מאור", והמנהלת שלו הייתה נעמי בוסטין. כאשר מיקרוסופט הכריזה על מערכת חלונות 3.1 בשנת 1995, הציע דולב לאיציק כהן, הבוס שלו, לבצע הגירה של המשרד הממוחשב לסביבת חלונות. בתחילה נדחה הרעיון, כי אף אחד לא ידע איך לאכול את זה, והפשרה הייתה שתחיל הגירה וכל אחד מהמשתמשים

